

Rhea Cristina

ROMÂNII SECOLULUI XXI
interviuri-document cu personalități
românești

Copyright © 2013, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RHEA, CRISTINA

**Românii secolului XXI : interviuri-document cu personalități
românești / Cristina Rhea. - București : Pro Universitaria, 2013**

Bibliogr.

ISBN 978-606-647-684-3

008(498)"20":929

ȚĂNDURI DESPRE O RADIOGRAFIE DUREROS DE SINCERĂ ȘI DE ADEVĂRATĂ

Dincolo de exploatarea mediatică a evenimentelor, jurnalistul are datoria de a fi și un istoric, martor și cercetător al epocii sale, în căutare de adevăruri, pentru reconsiderarea din perspectivă istorică, sociologică, psihologică, a unei epoci și a valorilor ei culturale și sociale. **Interviul**, gen publicistic complex, este cea mai importantă tehnică prin care se culeg informații (poate cel mai important document jurnalistic), **jurnalismul cultural** reprezentând, astfel, un factor pozitiv și necesar prin provocarea memoriei culturale. **Interviul (cultural) de evocare** a unor întâmplări cu valoare de eveniment și cu personalități importante în epoca respectivă face apel la resorturile identitare ale unei națiuni, la apartenența la o cultură, la asumarea unui destin istoric comun. Cum se definește profesiunea de jurnalist/comunicator într-un astfel de context? Care este rolul său public? Care sunt genurile jurnalistice cele mai potrivite?

Studiul **interviului** se încadrează într-un curent frecventat de mai multe discipline socio-umane care folosesc tehnica interviuării: sociologia, jurnalistică (jurnalismul de investigație), dreptul, antropologia, etnografia, științele politice, etc. Alături de **interviul de informare** și **interviul de opinie**, deosebit de cunoscut este și **interviul-portret/interviul de personalitate**, care (fără a fi un talk-show) rezidă în faptul că subiectul dialogului este legat chiar de persoana interviuată, urmărindu-se conturarea personalității sale.

Genul de interviu pe care l-am utilizat pentru prezenta carte este un mixaj între cele 3 tipuri de interviuri descrise mai sus, dat fiind faptul că subiectele dezbătute sunt tematice și atemporale. Astfel, pentru istoria culturală contemporană, aportul interviurilor cu personalități la reconstrucția unei epoci are un rol vital având, în acest context, o importantă dimensiune civică și oferind date complementare sub aspectul informațional și socio-istoric. Interviurile cu personalități presupun conexiuni complexe cu aspecte referitoare la memorie (individuală sau colectivă), studii de gen, analize de discurs identitar-cultural, autobiografie, ego-histoire sau microistorie. Concept complementar, memoria culturală, punctul crucial al teoriei egiptologului german Jan Assmann (în cartea sa, „Das kulturelle Gedächtnis“), face referiri la trecutul colectiv, care este determinat cultural și pronunțat prin intermediul mass-media. Astfel, memoria culturală este un subiect important al istoriografiei și al studiilor culturale. Grație interviului, aceste mărturii din perioada comunistă și

postcomunistă construiesc patrimoniul cultural și o identitate națională a unui popor.

Se realizează astfel o „construcție” din memorări (bazate pe trăirea personală a evenimentelor), care oferă o reconstituire a unei epoci și o reconfigurare a modelelor umane, fiind elocventă pentru modul în care personalitățile intervievate și-au construit carierele și viețile personale în comunism și postcomunism. **Comunicarea** însăși suportă modificări considerabile în acest context și este deosebit de interesant de observat cum modul de construcție al interviului oral – înregistrat audio, sau scris – cărți, influențează comunicarea. În acest caz, reprezentative sunt tipologia întrebărilor: de urmărire (pentru clarificarea detaliilor), de motivație (pentru stabilirea cauzelor), întrebări-mărturie, de opinie, factuale, de completare, și particularitățile psihologice ale comunicării verbale: limbajul ce permite atingerea scopului comunicării și utilizarea „cuvintelor-șoc” în realizarea interviurilor-portret.

Din cele 8 cărți pe care le-am publicat până în prezent (în domeniile: Literatură, Jurnalism și Științele Comunicării), 3 dintre acestea sunt volume de interviuri cu **personalități culturale românești contemporane**, pe care le-am realizat în calitate de jurnalist (fiind publicate în anii 1998, 2000 și 2002). Acestea au o reală valoare documentară (grație și adevărurilor fundamentale afirmate de către interlocutorii mei) și sunt extrem de actuale în anul 2013!

Personalitățile care mi-au acordat aceste interviuri sunt figuri de marcă ale României din perimetrul culturii românești contemporane, din țară și din străinătate.

Astfel:

– 1998: În volumul de interviuri „**Europeni la noi acasă**” (editura Ars Longa) am reunit interviuri cu 25 de personalități culturale românești contemporane, din diverse domenii ale artei și culturii românești. Nu din dorința de a crea un spectacol neapărat, ci de reconstitui, aproape filmic și obiectiv, profilul moral și profesional al interlocutorului, personalitatea sa, prin prisma realității socio-culturale a societății românești.

Tema centrală: Situația intelectualului român după căderea comunismului în Europa de Est (anii 1990-1997), sub aspect economic, cultural și politic.

Personalitățile intervievate: Sabin Bălașa, Rađu Bărbulescu, Ana Blandiana – Romulus Rusan, Nicolae Breban, Cătălina Buzoianu, Aura Christi, Al. Cistelean, Andrei Cornea, Alexandru Darie, Șt. Aug. Doinaș, Dragoș Galgoțiu, Stere Gulea, Emil Hurezeanu, Sorin Ilieșiu, Ion Bogdan Lefter,

Mircea Martin, Irina Mavrodin, Cornel Nistorescu, H.-R. Patapievici, Adrian Pinte, Marian Popescu, Iosif Sava, Laurențiu Ulici, Vlad Zografu.

– 2000: În volumul de interviuri-anchete „**22 de martori la Destin**“ (editura Curtea Veche) am reunit interviuri interviuri-anchete cu 22 de personalități culturale românești contemporane, din România și din străinătate.

Tema centrală: Destinul poporului român, din perioada ideologizării comuniste forțate a României și de după Decembrie '89, pe plan politic, istoric, social-economic și cultural (anii 1947-2000).

Personalitățile intervievate: de la scriitori și coregrafi la regizori de teatru și film, de la analiști politici și profesori de științe politice la actori, muzicieni, dramaturgi și esești români, precum – Sergiu Anghel, Rađu Bărbulescu, Nicolae Breban, Victoria Cociaș, Doina Cornea, Aurelian Crăiuțu, Alexandru Dabija, Rađu Gabrea, Sorin Ilieșiu, Cristian Mandeal, Adrian Marino, Irina Mavrodin, Florin Mihailescu, Virgil Nemoianu, Alexandru Paleologu, H.-R. Patapievici, Oana Pellea, Dan Puric, Geo Saizescu, Andrei Șerban, Ioan Tugearu, Matei Vișniec.

Din Germania și până în Statele Unite ale Americii și Australia, cartea s-a bucurat de un real succes în rândul intelectualilor și al oamenilor de cultură români de pretutindeni. Dintre cele 3 cărți de interviuri ale mele, aceasta a fost cea mai apreciată de către românii din țară și din străinătate.

– 2002: În volumul de interviuri-anchete „**România care a dispărut**“ (editura Curtea Veche) am reunit interviuri interviuri-anchete cu 13 intelectuali români (în mare parte, personalități culturale românești contemporane) din România și din străinătate.

Tema centrală: Perioada monarhiei constituționale în România, în paralel cu România contemporană (anii 1947-2001).

Cartea a fost dedicată, cu permisiunea Lor, Majestății Sale Regelui Mihai I al României și Reginei Ana a României.

Personalitățile intervievate: de la actori și profesori de teatru la avocați, de la critici de artă la foști deținuți politici români, precum – Traian Aelenii, Annie Benteoiu, Barbu Cioculescu, Aurelian Crăiuțu, Eleodor Focșeneanu, Alexandru George, Rađu Ionescu, Sorin Ilieșiu, Emil Manu, Irina Mavrodin, Ion Gavrilă Ogoranu, Dan Puric, Geo Saizescu.

Lucrarea de față reunește, în primele sale 3 secțiuni, o selecție de interviuri cu personalități culturale românești din cele 60 publicate până în prezent în cele 3 cărți de interviuri ale mele în format print (hardcover).

Cea de-a 4-a secțiune a prezentei cărți conține interviuri inedite, realizate între anii 2000-2013, cu personalități românești atât din sfera culturală cât și din alte domenii importante ale societății (medicină, învățământ, religie, politică, armată și securitate națională).

Personalitățile interviewate: Ioan Argatu, Iuliana Avădănei, Victor Boștinaru, Gigi Căciuleanu, Adrian Cioroianu, Constantin Degeratu, Sabin Drăgulin, Paul Dumitrescu, Marcela Monica Stoica, Christian Tămaș.

Tema centrală a celei de-a 4-a secțiuni: Destinul poporului român, din perioada ideologizării comuniste forțate a României și de după Decembrie '89, pe plan politic, istoric, social-economic și cultural (anii 1947-2013).

În haosul economic și politic creat după 1990, românii sunt săraci și singuri. Nu au repere spirituale, morale, la care să apeleze. După zeci de ani de comunism înfiorător, dezvoltăm „Omul Nou” din noi și ne întrebăm dacă, oameni liberi fiind, știm cine suntem, de ce am suferit (și încă deznădăjduim), cum putem să ne vindecăm de întregul rău al totalitarismului comunist și dacă avem conștiința că suntem o mare familie și putem construi o societate civilă.

Tema centrală a acestei cărți: Aidoma celorlalte 3 cărți de interviuri, și în acest volum am analizat teme alese de mine, care sunt fundamentale, atemporale, diverse, dar distincte și complexe, și care, în general, tratează ideea națiunii române, destinul poporului român pe plan cultural, social, istoric și politic. Și am încercat, prin tehnicile de redactare jurnalistică cele mai percutante (interviu-anchetă), să realizez un tablou cât mai variat al problemelor, tensiunilor și conflictelor, pe plan social, politic și cultural, care s-au abătut asupra teritoriului românesc de la instaurarea comunismului și până în prezent.

Cititorul va avea astfel, în timp, mărturia acestor documente scrise și, de ce nu, pulsul, „temperatura” vremurilor prezente. Sper să fie poate prima discuție atât de complexă și de nuanțată pe plan jurnalistic în societatea românească de după 1989.

Menționez că aceste personalități românești (din diverse domenii de activitate) – o mare parte a elitei românești – sunt, grație carierelor impresionante și caracterelor de care dispun, adevărate modele pentru tinerii României contemporane, reprezentând în mod strălucit România și iubind sincer țara noastră.

În această carte de interviuri, eu am primit răspunsuri la majoritatea dilemelor mele, privitoare la istoria și poporul român, la adevărurile majore ale istoriei naționale, necunoscute încă românilor. Un „tablou” aproape complet, o

radiografie dureros de sinceră și de adevărată cu privire la adevărurile ființei naționale.

În prezenta carte, fiecare personalitate participantă este prezentată astfel: o fotografie + CV-ul detaliat (redactat de mine după o anume configurație-standard) + un interviu complex. Dar, spre deosebire de celelalte 3 volume de interviuri ale mele, în cartea de față, fiecare interviu este precedat de un scurt comentariu-profil (gen jurnalistic: feature story) realizat de mine, un portret succint al personalității intervievate, care atrage atenția cititorului, prin informație, onestitate și observație directă, cu un impact social pronunțat.

Textele sunt publicate (exceptând titlurile) în formula dorită de interlocutori, fără modificări. Există doar unele pasaje pe care mi-am permis să le menționez italic, fiind pline de substanță și adevăr, dorind astfel ca acestea să fie mai repede receptate de către public. De asemenea, am realizat personal redactarea integrală a cărții. Nu am reușit însă ca toate biografiile sunt aduse la zi, acest lucru implicând o extindere și mai mare a timpului de apariție a cărții. Ca și în cazul cărților publicate până în prezent, ordinea editării interviurilor este strict alfabetică.

Personalităților participante le sunt recunoscătoare pentru răbdarea, încrederea și seriozitatea acordate și acestui nou proiect editorial al meu și le mulțumesc și cu acest prilej.

Am avut marea șansă de a dialoga (la o vârstă foarte tânără, începând cu anul 1996, când, studentă fiind, am deschis seria volumelor mele de interviuri, după o primă carte de poezie) cu o mare parte dintre acești oameni de cultură, de a primi învățăminte unice, pe plan profesional și uman, de a-i privi în ochi, de a le „auzi” pulsul sufletului, înțelegând astfel Adevărul cuvintelor, valoarea modestiei, a iubirii și a încrederii umane. Recunosc sincer că am dispus de tenacitate, curiozitate, muncă. Iar întâlnirea cu dânsii, s-a grefat, în chip fericit, pe o bună educație a mea, primită în familie (în care termenii valoare, cultură, adevăr, respect, seriozitate, cinste, dreptate, bun simț, mi-au fost insuflați de părinți în perioada copilăriei și adolescenței mele – în ciuda întunericii comunist care se lăsa în casele și în sufletele românilor), așa încât truda mea jurnalistică, pe parcursul celor aproape 17 ani (4 volume de interviuri editate până în prezent), a fost extrem de frumoasă. În general vorbind, deciziile pe care le-am luat în viață au fost de natură să-mi ocrotească drumul curat. Din 1996 și până în prezent, fiecare dintre dânsii, într-o mai mică sau mai mare măsură, a contribuit la formarea personalității mele. Unii dintre dânsii mi-au devenit buni sau foarte buni prieteni. M-am simțit extrem de ocrotită și, într-un anume fel,

iubită. Bucuria acestor întâlniri a fost, pentru mine, reală, primind astfel, în momentele mai dificile ale existenței mele, forța și curajul de a merge mai departe.

Muțumesc Bunului Dumnezeu și familiei mele care a crezut în mine mai mult decât aș fi sperat eu vreodată.

*Rhea Cristina
București, mai 2013*

Secțiunea I

***(interviuri din volumul EUROPENI LA NOI ACASĂ,
Rhea Cristina, editura Ars Longa, Iași, 1998***

– 25 de interviuri realizate între anii 1996-1998)

*Născut la 27 ianuarie 1952 în București, România.
Trăiește între 1981-2013 în Germania, la München.*

Studii

Bacalaureat la București.

Politologie la „Hochschul für Politik“ din München (1986-1990).

Activitate profesională

Publică numeroase articole în presa din exil, iar după 1990, și în presa din țară. Este autorul unor articole și traduceri pentru *Radio Europa Liberă*. Traduce literatură din engleză și germană în română și invers.

Editează revistele „Observator-München“ și „Archenoah“. La editura „Radu Bărbulescu“ au apărut, din 1988, peste 40 de volume de proză, publicistică, poezie, politologie și istorie semnate de autori români, germani și israelieni. (www.radu-barbulescu.de)

Din 1981 până în prezent, a semnat 16 volume de poezie, proză, politologie și istorie a exilului literar.

A tradus și a alcătuit câteva antologii de mare acuratețe și valoare: „Plecați înapoi unde și-a înțărcat mutul iapa“ (poezie), „Musafiri nepoftiți“ (proză scurtă), „Cititorul în inimi“ (ediție bilingvă de poezie), „Călătorie spațială“ (colecție bilingvă de proză). A editat o serie de traduceri după scriitorii români din țară și după cei stabiliți la München.

Membru al *Bayerische Journalisten Verband*, al *Oscar-Maria-Graf-Gessellschaft*, al lui *München Literatur-büro*, al *Uniunii Scriitorilor din România* și al *Schрифsteller Verband (VS) – Deutschland*, Germania.

Deține *Premiul Fundației „Sara și Haim Ianculovici“* (Haifa, 1998) pentru promovarea în limba germană a scriitorilor israelieni din România.